

Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry:n eettinen ohjeisto

Liikunnan ja urheilun eettiset periaatteet

Liikuntalain yhtenä tavoitteena on edistää liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisyyttä. Sen lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys. Eettisiä periaatteita edistetään myös kansainvälillä sopimuksilla.

Hyvä liikunnan etiikka rakentuu arkipäivän toiminnoissa, joissa erilaiset toimintatavat ja periaatteet kohtaavat tuotettaessa liikunnan iloa ihmisille. Eettiset kysymykset heräävät usein yhteisöjen ja yksilöiden erilaisten toimintatapojen kohdatessa ja päätöksenteon yhteydessä.

Eettisen ajattelun kehittäminen edellyttää enemmän kuin vain sääntöjen noudattamista. Se edellyttää sääntöjen ja niiden taustojen, tarkoituksen ja perustelujen ymmärtämistä ja soveltamista sekä kriittistäkin tarkastelua – näin voidaan tiedostaa, miten toimia mahdollisimman eettisesti kestävästi sekä tarvittaessa haastaa ja kehittää käsitystämme siitä, mikä on eettisesti paras toimintatapa.

Eettisyys TUL-perheessä

Suomen suurimpana urheilu-/liikuntajärjestönä TUL:n arvot ja visiot tarvitsevat laadukkaan toiminnan toteutuksen tueksi eettiset ohjeet. Kansalaisjärjestönä TUL keskittyy vahvasti lasten, nuorten ja aikuisten harrasteliikunnan edistämiseen. Eettiset toimintatavat ovat tärkeässä asemassa toiminnan laadukkuuden ja yhdenvertaisuuden turvaamisessa.

Tämän ohjeiston tarkoituksena on luoda TUL:lle malli eettisesti kestävään toimintaan liittotasolla. Sitä voivat hyödyntää myös TUL:n piirit ja jäsenseurat.

Tasa-arvovaliokunta haluaa tarjota tässä eettisessä ohjeistossa mahdollisimman käytännönläheisiä toimintamalleja. Sovellettaessa niitä käytännön toimintaan on

tärkeää arvioida jokainen tilanne huolellisesti ennen ratkaisujen tekemistä niin, että eettiset valinnat tukevat kaikkien yhdenvertaista mahdollisuutta olla mukana hienossa liikuntakentässä.

Eettisissä periaatteissa ei voida tarkasti määritellä oikeaa tai väärää tapaa toimia jokaisessa tilanteessa. Tämä eettinen ohjeisto tarjoaa joitakin peruseriaatteita toiminnan eettisyyden tarkastelemiseen ja kehittämiseen. Asioissa, joita ei tässä ohjeistossa käsitellä, suosittelemme toimijoita pohtimaan ohjeiston lähtökohtia sekä oman toiminnan arvopohjaa ja vertaamaan niitä ympäröivään yhteiskuntaan ja käytettävissä oleviin resursseihin ennen linjausten tekemistä.

1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Liiton tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja liikuntakulttuurin monimuotoisuutta kaikessa toiminnassaan koko Suomen alueella sekä kansainvälisesti.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan liiton kaikessa toiminnassa. Liiton tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä ohjaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisin väliajoin.

2. Kunnioittaminen

Liiton toiminnassa tulee kunnioittaa kaikkia henkilöitä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä inhimillisyys huomioiden – niin henkilöstön, luottamushenkilöiden kuin kaikkien muidenkin toimintaan osallistuvien osalta. Toimijoiden keskinäinen kunnioitus näkyy siten, että toimintaa toteutetaan yhteistyössä eri tahojen välillä, ja eri lajien ja valiokuntien toimijat sekä luottamushenkilöt ja henkilöstö arvostavat toinen toistensa työtä.

3. Monikulttuurisuus

Liiton kaikessa toiminnassa tulee huolehtia, että kaikilla on yhdenvertainen mahdollisuus olla toiminnassa mukana sen kaikilla tasoilla harrastamisesta päätöksentekoon. Rasismia ja syrjintää ei sallita missään muodossa liiton toiminnassa, ja niihin puututaan välittömästi. Kulttuurienvälistä vuorovaikutusta edistetään yhteisillä liikuntatapahtumilla ja arkisessa seuratoiminnassa niin valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Monikulttuurisuuden edistäminen on yksi TUL:n Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelman osa-alueista, jonka tarkoitus on edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia niin liikunnan ja urheilun pelikentillä kuin päätöksenteossakin.

4. Häirintä, kiusaaminen ja muu epäasiallinen kohtelu

Liiton toiminnassa ei hyväksytä missään muodossa häirintää, kiusaamista tai epäasiallista kohtelua.

Kiusaamisen, häirinnän ja epäasiallisen kohtelun torjumisen tulee tapahtua ennakoivasti, ei vasta yksittäisiin tapahtumiin puuttuen. TUL:n piirejä, jäsenseuroja ja toimielimiä suositellaan laatimaan yhteiset pelisäännöt, joita kaikki toimintaan osallistuvat sitoutuvat noudattamaan. Sääntöihin sitoutumista edistää se, jos säännöt on kehitetty osallistaen toimintaan osallistuvia henkilöitä. Epäasiallinen kohtelu kannustetaan ottamaan aina puheeksi, ja asian esiin tuomiseen luodaan tilaisuuksia ja kanavia. Esimerkiksi anonyymi yhteydenottomahdollisuus madaltaa kynnystä kertoa tapahtuneesta. Ennakkoon tulee pohtia, miten ja kehen voi ottaa yhteyttä, ja mihin toimenpiteisiin yhteydenoton jälkeen ryhdytään.

Kiusaamiseen, häirintään ja muuhun epäasialliseen kohteluun on toiminnan millä tahansa tasolla tai osa-alueella puututtava viipymättä. Tukea ja neuvoja löytyy esimerkiksi Väestöliiton Et ole yksin -materiaalipaketista.

TUL:n seuroissa asiaton kohtelu tai sen epäily tulee viipymättä tuoda seuran johdon tietoon. Lievä ja yksittäinen asiaton kohtelu voidaan pyrkiä selvittämään toimijoiden välisenä tai seuran sisäisenä asiana, jos kaikki osapuolet siihen suostuvat. Asiaa suositellaan viemään matalalla kynnyksellä eteenpäin myös piirijärjestölle, kyseessä olevalle lajiliitolle, Suomen Urheilun Eettinen Keskus SUEK:lle sekä TUL:lle, jos asiaton kohtelu on vakavaa, toistuvaa tai toimijat tai seura eivät pysty asiaa selvittämään. TUL tekee asiasta seuraan selvityspyynnön ja huolehtii, että kaikkia osapuolia kuullaan.

Jos epäasiallista käyttäytymistä havaitaan TUL:n toiminnassa, toivomme yhteydenottoa TUL:n keskustoimiston henkilöstöön.

Vakavaan tai toistuvaan asiattomaan kohteluun syyllistyneelle henkilölle voidaan määrätä kurinpitotoimenpiteitä, kuten esimerkiksi toimintakielto.

Seksuaalinen häirintä voi myös täyttää rikoksen tunnusmerkit. Tällöin rikosnimikkeenä on seksuaalinen ahdistelu. Asiaa ei voida selvittää seuran tai urheiluliittojen sisäisesti, vaan kyseessä on viranomaisasia.

5. Talous

Taloudenhoidon tulee olla ammattimaista ja läpinäkyvää.

Taloudenhoidon tulee perustua yhdistyslakiin ja TUL:n sääntöihin sekä TUL:n talousohjesääntöön.

Hyvä taloudenhoito tukee TUL:n perustehtäviä ja sen toteutus perustuu TUL:n arvoihin ja strategiaan.

6. Turvallisuus

Turvallisuus alkaa aina ennakoinnista: mitkä ovat todennäköisimmät vaaran aiheuttajat, miten niitä voidaan ennaltaehkäistä, ja miten toimitaan vahingon sattuessa? Toiminnan ja tapahtumien järjestäjä on vastuussa niiden turvallisuudesta osallistujille, omaisuudelle ja ympäristölle. Liiton tulee osoittaa selkeät turvallisuusohjeistukset järjestämissään sekä eri tahoille myöntämässään tapahtumissa.

Tapahtumien turvallisuussuunnitelmassa tulee arvioida erilaisten riskien todennäköisyydet ja vaikutukset sekä suunnitella, miten riskejä eliminoidaan ja niiden ilmenemisen todennäköisyyttä pienennetään. Turvallisuuksuunnitelman laatimiseen voidaan hyödyntää valmista pohjaa, johon täydennetään tiedot kustakin tapahtumasta ja sen arvioiduista riskeistä sekä niihin varautumisesta.

Turvallisuus on huomioitava kaikessa toiminnassa ja tapahtumien järjestämisessä. Pelastussuunnitelman laatiminen on pakollista yleisötapahtumissa, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski. Tapahtumia suunniteltaessa ja toteutettaessa huomioidaan aina palo- ja pelastustoimen sekä järjestysviranomaisen ajantasaiset ohjeistukset.

7. Päähteet

Liiton alaisissa tapahtumissa TUL:n tulee ohjeistaa tapahtumasta vastaavia tahoja liiton päihdeohjesäännöillä. Kaikkien lasten ja nuorten tapahtumien tulee ehdottomasti olla nuuskattomia, tupakoimattomia ja päihteettömiä. Edellä mainittujen tuotteiden mainostaminen on kiellettyä.

Liiton kaikessa toiminnassa tulee alkoholin käytön olla kohtuullista ja hyvän tavan mukaista. Alkoholia voidaan TUL:n toiminnassa nauttia täysi-ikäisten kesken juhlatilaisuuksissa. Silloin tulee kiinnittää erityistä huomiota kaikkien juhlijoiden turvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Tarjolla on aina myös alkoholiton juomavaihtoehto.

TUL:n henkilöstölle on laadittu päihdeohjelma, jonka toimivuutta seurataan ja jota päivitetään säännöllisin väliajoin.

8. Kestävä kehitys ja luonnon kunnioittaminen

Kaikessa liiton toiminnassa tulee huomioida kestävän kehityksen ajatusmalli, jossa ympäristö- ja ilmastovastuullisuus ovat avainasemassa.

Liiton alaisia leirejä tai muita tapahtumia järjestettäessä on tärkeää huomioida kasvattajavastuu, jossa erityisesti lapsia ja nuoria ohjataan myös ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomioimiseen, kierrätykseen ja luonnon kunnioittamiseen.

Vaikka suurten ilmasto- ja ympäristökysymysten ratkaisemiseen tarvitaan merkittäviä järjestelmätason muutoksia, ovat myös yksilöiden ja etenkin organisaatioiden teot tärkeitä. Suurempien tapahtumien osalta huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa joukkoliikenteen käyttömahdollisuudet. Liiton tehtävissä matkustamisessa suositetaan julkisia kulkuvälineitä ja pyritään välttämään lentämistä sekä yksityisautoilua. Tarjotussa ruoassa tulee pyrkiä ympäristö- ja ilmastoystävällisiin valintoihin, esimerkiksi kasvispainotteisuuteen sekä tuotantoketjujen eettisyyteen. Liiton ulostuloissa huomioidaan ympäristö- ja ilmastovaikutukset esimerkiksi liikuntapaikkarakentamisen osalta.

9. Kasvattajavastuu

Liiton tulee tunnistaa kaikessa toiminnassaan – erityisesti lasten ja nuorten toiminnassa – tärkeä kasvattajamallina ja vastuullisena vaikuttajana toimiminen.

Liikunnan ja urheilun laaja toimintakenttä on hyvä kasvuympäristö, jossa TUL on yksi suurimmista kasvattajayhteisöistä koko maassa ja siksi koko liiton kaiken toiminnan tulee olla laadukasta ja esimerkillistä.

Kasvattajavastuussa tulee huomioida lasten ja nuorten moninaisuus sekä edistää yhteiskunnallisesti haastavassa asemassa olevien ryhmien osallisuutta. TUL:n tavoitteena on kasvattaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta rohkeasti edistäviä toimijoita.

10. Antidoping

Liiton alaisessa toiminnassa on dopingin käyttö ehdottomasti kiellettyä.

Antidoping-ohjelman osalta liitto noudattaa Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n määrittelemiä ohjeistuksia.

Kiellettyihin aineisiin ja menetelmiin voi tutustua SUEK:n sivuilla. Urheilija on aina itse vastuussa käyttämistään aineista, eikä tietämättömyys ole hyväksyttävä syy dopingrikkomukseen. Jokaisella on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa epäilemästään doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomuksesta tai muusta eettistä rikkomuksesta urheilussa. Ilmoituksen voi tehdä SUEK:lle osoitteessa ilmo.suek.fi omalla nimellä tai nimettömästi.

11. Esteettömyys ja saavutettavuus

Esteettömyydellä tarkoitetaan fyysisen ympäristön ja saavutettavuudella aineettoman ympäristön, kuten vaikkapa palveluiden, verkkosivustojen ja asenteiden, soveltuvuutta erilaisten ihmisten käyttöön. Esteettömyys ja saavutettavuus tarkoittavat sitä, että kaikilla ihmisillä on yhdenvertainen mahdollisuus esimerkiksi tulla paikalle tapahtumaan, käyttää palvelua tai osallistua toimintaan. Yksinkertaisimmillaan niissä on kyse ihmisten moninaisuuden huomioimisesta.

TUL:n toiminnan tulee olla lähtökohtaisesti esteetöntä ja saavutettavaa. Esteettömyys- ja saavutettavuuskysymykset tulee huomioida moninaisesti ja ennakoivasti. Esteettömyyden ja saavutettavuuden tarkastelussa keskeistä on ketjuajattelu: miten esteettömyys turvataan toiminnan tai tapahtuman suunnittelusta toteuttamisen loppuun saakka. Lisätietoa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta tarjoavat esimerkiksi vammaisjärjestöjen verkkosivut ja materiaalipankit.

Tämän eettisen ohjeiston laatinut TUL:n tasa-arvovaliokunta vuoden 2020 syksyllä, ja se on hyväksytty TUL:n hallituksen kokouksessa 10.12.2020. Eettisen ohjeiston ajantasaisuutta tulee tarkastella säännöllisesti ja päivittää ja laajentaa sitä aina tarpeen tullen.